

Yhdenvertaisuussuunnitelma 2019-20

Painonnostoliitto

28.4.2019

Sisällys

Johdanto	2
1. Yhdenvertaisuus ja syrjintä käsitteinä	3
2. Suunnitelman tarkoitus	3
3. Nykytila	3
4. Toimenpiteiden arviointi 2017-2018	5
4.1 Edustuksellisuus päätöksentekokoelimityksessä	5
4.2 Ohjeistus säännösten ja strategiaan.....	5
4.3 Koulutus ja viestintä.....	6
4.4 Harrastusmaksut ja korvaukset	6
4.5 Harjoittelusalit, kilpailupaikat ja välineet	6
5. Linjaukset ja toimenpiteet 2019-20	7
5.1 Syrjintätapausten toimintaohjeiden jalkauttaminen.....	7
5.2 Viestinnän ja tapahtumien kehittäminen	7
5.3 Olosuhteiden seuranta	7
5.4 Naisten aseman edistäminen päätöksenteossa.....	7
5.5 Harrastusmaksut ja korvaukset	8
6. Arviointi ja jatkotoimenpiteet.....	8
Lähteitä.....	9

Johdanto

Suomen Painonnostoliitto SPNL ry:n yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu Suomen lakiin, liiton arvoihin ja säännöstöön sekä käytännön kokemuksiin. Suunnitelma pohjautuu osin myös SPNL:n tasa-arvo-ohjelmaan 2008.

Liikuntalain 1.5.2015 tavoitteena on edistää muun muassa:

- eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa
- lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä
- liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta
- huippu-urheilua
- eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

Uusi yhdenvertaisuuslaki astui voimaan 1.1.2015. Yhdenvertaisuus on tärkeä tavoite myös voimailulajeissa. SPNL:lta valtionapua hakevana ja liikuntaa edistävänä järjestönä edellytetään yhdenvertaisuussuunnitelmaa oman toimintansa osalta. Vaatimuksen taustalla ovat uudistettujen yhdenvertaisuuslain ja liikuntalain muutokset.

Tämä suunnitelma on hyväksytty SPNL:n johtokunnassa 28.4.2019.

Suunnitelma ulottuu järjestön työyhteisöön ja toimintaan molemmissa lajeissa (kahvakuulaurheilu ja painonnosto).

1. Yhdenvertaisuus ja syrjintä käsitteinä

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Tasa-arvolla viitataan yleensä pelkästään miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon. Tässä asiakirjassa käytetään termiä yhdenvertaisuus, joka kattaa myös tasa-arvokysymykset kuten sukupuolien välisen tasa-arvon.

Syrjintä on ihmisten eriarvoista kohtelua sillä perusteella, että he kuuluvat tiettyyn ryhmään. Syrjintää voi olla yksittäinen teko tai se voi olla seurausta epäoikeudenmukaisuutta tuottavista käytännöistä tai säännöistä. Yhdenvertaisuuslaki kieltää kaiken syrjinnän yksityisessä ja julkisessa toiminnassa.

2. Suunnitelman tarkoitus

Yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on

- toimia ohjenuorana liitolle ja seuroille yhdenvertaisuuden lisäämiseksi
- etsiä keinoja liikunnan yhdenvertaiseen harrastamiseen, syrjintään puuttumiseen sekä osallistumisen esteiden purkamiseen
- arvioida toimintaa ja käytäntöjä
- varmistaa että kaikki voivat olla ylpeitä voimailulajistaan.

Onnistuessaan yhdenvertaisuuden edistäminen hyödyntää kaikkien toimijoiden tietoja, taitoja ja potentiaalia sekä vaikuttaa positiivisesti toiminnan ilmaperiin.

3. Nykytila

Painonnoston kilpailutoiminnassa naiset ovat mitelleet maailmanmestaruuksista 1980-luvulta, kun naisille laadittiin omat painoluokat. Painonnostossa naiset pääsivät olympialaisiin vuonna 2000. Miehet, naiset ja nuoret kilpailevat omissa painoluokissa ja erilaisissa taso- ja ikäryhmissä. Lisäksi naisille ja nuorille on omat, kevyemmät ja ohuemmat tangot. Kilpailusäännöt ovat kuitenkin kaikille samat.

Vuoden 2017 alusta painonnostoon lisättiin yksi painoluokka naisille ja tytöille. Näin ollen molemmat sukupuolet ovat kilpailleet yhdenvertaisesti kahdeksassa sarjassa. Heinäkuussa 2018 Kansainvälinen painonnostoliitto (IWF) muutti sarjoja ja nosti niiden lukumäärät kymmeneen. Olympialaisissa ohjelmaan kuuluu kuitenkin vain seitsemän sarjaa.

Ensimmäiset kahvakuulaurheilun SM-kilpailut järjestettiin vuonna 2009. Kansainvälisestä linjasta poiketen sekä naisilla että miehillä on ollut Suomessa lajina biathlon (työntö sekä tempaus). Naiset ja miehet kilpailevat omissa painoluokissa ja sarjoissa.

Suomalaisia miesedustajia on osallistunut kahvakuulaurheilun EM- ja MM-kilpailuihin vuodesta 2006 ja naisia vuodesta 2008. Suomen kansallisten kahvakuulaurheilun sääntöjen mukaan naisilla on tällä hetkellä kuusi painoluokkaa ja miehillä seitsemän. Lajin

kilpailusäännöissä on erikseen määritelty myös juniorien ja veteraanien ikäryhmät sekä painoluokat. Kaikki kilpailevat samanmallisilla ja ulkomitoiltaan samankokoisilla kuulilla. Niin kansainväliset kuin kansalliset kilpailusäännöt ovat kaikille samat. SPNL kuuluu Kansainväliseen kahvakuularheilun unioniin (IUKL). IUKL:n alaisissa EM- ja MM-kilpailuissa naiset nostavat tällä hetkellä vain tempauksen, mutta IUKL on kehittämässä naisten lajivalikoimaa tasa-arvoisempaan suuntaan ottamalla naisten ohjelmaan mukaan myös yhden käden rinnalleveto-työnnön (OALC) sekä rinnalleveto-työnnön (LC).

Perinteisesti voimailulajit ovat olleet miesvaltaisia. Toisaalta naisten, erityisesti nuorten naisten, määrä on lisääntynyt selvästi viime vuosikymmenenä. Vuonna 2004 naisia oli noin 14 %, kun 2018 heitä oli jo 40 % painonnoston ja kahvakuularheilun harrastajista ja lissensinostajista. Tyttöillä ja pojilla on samanlaiset mahdollisuudet harrastaa ja kilpailla.

Järjestötoiminnan osalta Painonnostoliiton seitsenjäsenisen johtokunnan (v. 2018) jäsenistä yksi eli 14 % on kahvakuularheilun edustaja. Jäsenistä yksi on nainen eli noin 14 %. Liiton toimintasäännöissä on määrätty liittojohtokunnan osalta yksi kiintiöpaikka vähemmistöä edustavalle sukupuolelle. Naisia on suhteessa enemmän päätöksiä valmistelemissä asiantuntijaryhmissä ja toimikunnassa (35 %). Palkatun henkilöstön osalta molemmat sukupuolet ovat edustettuina. Painonnostoliitossa henkilöstöön kuuluu kaksi miestä ja yksi nainen.

Naisten määrä valmentajissa ja tuomareissa on suurin piirtein samaa luokkaa, vaikka tarkkoja lukuja ei ole tiedossa. Seurakyselyn vastaajista 80 % ilmoittaa, että seuran valmennus- tai johtotehtävissä toimii sekä miehiä että naisia. Naistoimijat voivat vaikuttaa siten, että toimintaan saadaan lisää naisharrastajia ja -urheilijoita.

Vammaisurheilua tai soveltavan liikunnan toimintaa järjestetään seurakyselyn perusteella yhdessä kymmenestä seurasta.

Painonnoston kansainvälisyydestä ja rikkaasta kulttuuritaustasta kertoo noin 190 eri kansallisen lajiliiton kuuluminen Kansainväliseen painonnostoliittoon. Suomessakin lajin harrastajat tulevat universaalisti monesta kulttuurista ja kotimaan sisällä alueelliset kulttuurierot voivat tuntua suurilta. Kulttuurierot ovat yksi monista voimailulajien rikkauksista ja voimailulajit toivottavat kaikki harrastajat tasapuolisesti tervetulleiksi taustaan katsomatta.

Maahanmuuttajille voimailuharrastus tarjoaa keinon sopeutua uuteen yhteiskuntaan ja kotimaahan. Seurakyselyn perusteella maahanmuuttajataustaisia henkilöitä toimii lähes joka toisen vastaajan seurassa (42 %).

Asiallinen ja kunnioittava käytös kaikkia uusia ja vanhoja harrastajia kohtaan ajaa voimailulajeja eteenpäin myös jatkossa. Voimailulajien yleinen ilmapiiri on moniarvoinen, avoin ja tasavertainen. Syrjintää esiintyy harvoin. Vain yksi kymmenestä seurakyselyn vastaajasta on kohdannut joskus syrjintää seuratoiminnassa. Keskustelu syrjinnän ennaltaehkäisystä seuroissa on kyselyn mukaan kuitenkin vähäistä (7 %) ja toimintatavat mahdollisissa syrjimistilanteissa ovat epäselvät (95 %).

Nuorten osallisuuden lisääminen on yleinen haaste tämän päivän Suomessa. Voimailulajeissa tulee ottaa aktiivisempi rooli nuorten ohjaamisessa seuratoiminnan pariin ja lisätä nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Vuonna 2018 Painonnostoliitto päättikin lisätä alle 15-vuotiaiden SM-kilpailut ohjelmaansa. Lisäksi lapsille ja nuorille järjestetään aktiivisesti leiritystä ja kilpailuja.

Toisaalta ikääntyneiden on toimittava nuorille mentoreina hiljaisen tiedon ja osaamisen siirtämiseksi. Yhdenvertaisuuskyselyn perusteella vastanneiden ikäjakaumassa oli havaittavissa vahva työikäisten osallistuminen kyselyyn, kun taas nuorten ja eläkeikäisten osuus oli merkittävästi matalampi. Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi on siis huomioitava myös viestinnällisesti.

4. Toimenpiteiden arviointi 2017-2018

Marraskuussa 2016 vahvistetussa yhdenvertaisuussuunnitelmassa päädyttiin viiteen linjaukseen ja niitä vastaaviin toimenpiteisiin. Alla on esitettyä asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi.

4.1 Edustuksellisuus päätöksentekokoelimityksessä

Liittojohtokunnassa, valiokunnissa, työryhmissä sekä muissa vastaavissa valmistelu-, suunnittelu- ja päätöksentekokoelimityksissä on liitoilla tavoitteena saada vähintään 40 prosentin osuus naisia.

Arviointi:

- johtokunnassa naisten osuus on 14%, valmistelemissä asiointiryhmissä jne. 35%
- tavoite ei ole toteutunut / luvut säilyneet ennallaan edellisestä tarkastelusta

4.2 Ohjeistus säännöstöön ja strategiaan

Liiton toiminnan perustana ovat liikunnan eettiset arvot ja urheilun reilun pelin periaatteet. Yhdenvertaisuus sisällytetään liiton uuteen strategiaan ja toimintasuunnitelmiin sekä säännöstöön kaikilla tasoilla. Painonnosto ja kahvakuularheilu ovat Suomen Painonnostoliitossa lajeina tasavertaisessa asemassa.

Lisäksi luodaan käytännön toimintaohjeet syrjintään ja kiusaamiseen, mikäli sitä ilmenee tai havaitaan. Voimailulajeissa minkäänlaista syrjintää ei hyväksytä missään muodossa. Syrjintään puututaan ja aiheesta keskustellaan ja viestitään avoimesti.

Arviointi:

- yhdenvertaisuus on sisällytetty uuteen strategiaan, toimintasuunnitelmiin ja säännöstöön kaikilla tasoilla
- kevään 2018 seurakyselyn perusteella syrjintätapausten toimintaohjeista ei olla tietoisia
- toimenpiteet ovat toteutuneet osin

4.3 Koulutus ja viestintä

Yhdenvertaisuutta edistetään kasvatuksen, koulutuksen ja viestinnän avulla.

Yhdenvertaisuussuunnitelma julkaistaan liiton kotisivuilla ja jäsenlehdessä sekä esitellään liittokokouksissa ja –seminaareissa, valmentaja- ja tuomarikoulutuksissa ja valmennusryhmien leireillä.

Kaikki voimailijat niin päättäjät, valmentajat, tuomarit kuin vapaaehtoiset ovat tietoisia omasta roolistaan kasvattajana ja viestijänä. Yhdenvertainen voimailu yhdistää harrastajia ja on hyvää markkinointia voimailulajeille.

Arviointi:

- suunnitelma on julkaistu painonnosto.fi –sivustolla ja toimitettu jäsenistölle Tempaus-lehden mukana
- yhdenvertaisuusteemaa on esitelty monipuolisesti erilaisten tapahtumien yhteydessä
- tavoitteet ja toimenpiteet ovat toteutuneet

4.4 Harrastusmaksut ja korvaukset

Voimailulajit ovat edullisia harrastaa. Harrastamisen kulut pidetään mahdollisimman kohtuullisina, jotta kaikilla on harrastusmahdollisuus taloudelliseen tilanteeseen katsomatta. Lajien harrastaminen ei saa olla riippuvainen varallisuudesta.

Vapaaehtoistyö on edelleenkin liitto- ja seuratoiminnan keskeisin muoto. Jos talkootyö korvataan maksuilla, niin harrastusmaksut nousevat ja jotakin arvokasta menetetään. Vapaaehtoistyöllä on oma kasvatustehtävänsä.

Liiton kilpailumaksu- ja kulukorvauskäytännöt ovat kaikille samat.

Arviointi:

- 96 % seurakyselyn vastaajista pitää harrastustaan edullisena
- linjauksesta on pidetty kiinni ja tavoite on toteutunut

4.5 Harjoittelusalit, kilpailupaikat ja välineet

Painonnostoliitto ja –seurat valvovat painonnoston ja kahvakuulaurheilun etuja valtakunnallisesti ja paikallisesti. Esimerkiksi harjoittelu- ja kilpailuolosuhteita kehitetään siten, että sääntöjen mukainen kilpailujen järjestäminen mahdollistuu kaikilla keskeisillä voimailupaikkakunnilla.

Arviointi:

- vaikeasti todennettavissa selkeiden mittarien puuttuessa

5. Linjaukset ja toimenpiteet 2019-20

Nykytilan kartoituksen, yhdenvertaisuuskyselyjen (kevät 2018: jäsenseurojen harrastajat, johtokunta, asiantuntijaryhmät, toimihenkilöt), aikaisemmin tehtyjen toimenpiteiden ja syksyllä 2018 käytyjen keskustelujen pohjalta päädyttiin seuraaviin linjauksiin ja toimenpiteisiin vuosille 2019-20.

5.1 Syrjintätapausten toimintaohjeiden jalkauttaminen

Seurakyselystä 2018 selviää, että mahdollisten syrjintätapausten toimintaohjeet eivät ole harrastajien ja seuratoimijoiden tiedossa ja käytössä.

Vuoden 2019 aikana laaditaan kasvatuksellinen Mestaritempaajan käsikirja, joka tarjoaa harrastajille ja seuratoimijoille käytännön työkaluja ja toimintaohjeet syrjintätapauksiin.

5.2 Viestinnän ja tapahtumien kehittäminen

Yhdenvertaisuussuunnitelman ydinkohdat tiivistetään pähkinänkuoreen, jota on helppo jakaa erilaisissa tilaisuuksissa ja viestintäkanavissa.

Liiton nettisivuista laaditaan englanninkielinen tiivistelmä voimailulajien kielellisen saavutettavuuden edistämiseksi.

Yhdenvertaisuuskyselyn perusteella näyttää siltä, että nuorten ääni jää aliedustetuksi toiminnan suunnittelemisen ja päätöksenteon näkökulmasta.

Vuosina 2019-20 aikana kehitetään toimintamalli nuorten osallisuuden lisäämiseksi esimerkiksi nuorille suunnattujen tapahtumien yhteyteen.

Kaikki voimailijat niin päättäjät, valmentajat, tuomarit kuin vapaaehtoiset ovat tietoisia omasta roolistaan kasvattajana ja viestijänä. Yhdenvertainen voimailu yhdistää harrastajia ja on hyvää markkinointia painonnostolle ja kahvakuulaurheilulle.

Käytännön toimenpiteenä järjestetään yhdenvertaisuusseminaari ajankohtaisista teemoista yhdessä kamppailulajien kanssa. Seminaari järjestetään joka toinen vuosi ja ensimmäisen kerran syksyllä 2019.

5.3 Olosuhteiden seuranta

Painonnostoliitto ja -seurat valvovat painonnoston ja kahvakuulaurheilun etuja valtakunnallisesti ja paikallisesti. Esimerkiksi sääntöjen mukainen kilpailujen järjestäminen tulisi olla mahdollista kaikilla keskeisillä voimailupaikkakunnilla.

Seuratoiminnan asiantuntijaryhmä ja/tai harrastetoiminnan asiantuntijaryhmä kehittävät menetelmät lajien olosuhteiden seurantaan.

5.4 Naisten aseman edistäminen päätöksenteossa

Painonnostoliiton ja sen jäsenseurojen valmistelu-, suunnittelu- ja päätöksentekoeleimissä on tavoitteena saada vähintään 40 prosentin osuus naisia.

5.5 Harrastusmaksut ja korvaukset

Voimailulajit ovat edullisia harrastaa. Harrastamisen kulut pidetään mahdollisimman kohtuullisina, jotta kaikilla on harrastusmahdollisuus taloudelliseen tilanteeseen katsomatta. Lajien harrastaminen ei saa olla riippuvainen varallisuudesta.

Vapaaehtoistyö on edelleenkin liitto- ja seuratoiminnan keskeisin muoto. Jos talkootyö korvataan maksuilla, niin harrastusmaksut nousevat ja jotakin arvokasta menetetään. Vapaaehtoistyöllä on oma kasvatustehtävänsä.

Liittojen kilpailumaksu- ja kulukorvauskäytännöt ovat kaikille samat.

6. Arviointi ja jatkotoimenpiteet

Vuosille 2019-20 asetettujen toimenpiteiden toteutumista arvioidaan kesällä 2020.

Yhdenvertaisuuskyselyt järjestölle ja jäsenseuroille toteutetaan OK:n laatimaa kyselyä hyödyntämällä syksyn 2020 aikana.

Arvioinnin ja seurakyselyn tietopohjan avulla tarkennetaan toimenpiteet vuosille 2021-22.

Lähteitä

etoleyksin.fi

Kop kop – pääseekö sisään? Yhdenvertaisen järjestötoiminnan opas urheilu- ja nuorisojärjestöille. Sisäasiainministeriö, 2011.

Liikuntalaki 390/2015. Annettu Helsingissä 10 päivänä huhtikuuta 2015.

Lupa välittää – lupa puuttua. Suomen Olympiakomitea, 2017.

Suomen Painonnostoliiton säännöstö.

Suuntaviivoja liikuntapolitiikan tulevaisuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2015:8. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuoriso- ja liikuntapolitiikan osasto.

Urheiluyhteisön reilun pelin ihanteet ja tavoitteet. Suomen Olympiakomitea, 2018

Vastuullisuuskompassi – käsikirja henkilöstölle ja hallitukselle. Suomen Olympiakomitea

Yhdenvertaisuuskysely järjestölle (liittojohtokunta, asiantuntijatuntijaryhmät ja toimihenkilöt). Suomen Painonnostoliitto, 2016 ja 2018.

Yhdenvertaisuuskysely jäsenseurojen harrastajille. Suomen Painonnostoliitto, 2018.

Yhdenvertaisuuslaki. Annettu Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2014.